

הלכה

שלמה מארק

אותיותייך שחורות
גודרות לחלומי,
שם היית לי דרך
עת לבשתי ערפילים.
מתיקותך מרה לי
עמק בת הרים,
הן קו ארוך את
בלוחות שבורים.

אֶצֶל אָבִי בְּעִבּוּדָה

שמואל לעסרי

אֶצֶל אָבִי בְּעִבּוּדָה
ההסטוריה מעולם לא חלפה
אָנִי עִם יוֹסֵף, הוּא קוֹרָא
לִי, מִקְצֵה הַחֹדֶר הַמְּקַרֵּה, בּוֹדֵק
אִם אֶחָיו רוֹעִים וּמְגִשֵׁשׁ
בְּקִלְמוֹסוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ
לְמִצְרַיִם וּמִן הַכֶּלֶא לְאַרְמוֹן

אָנִי עִם יְהוּדָה, הוּא קוֹרָא, יוֹרֵד וְעֹלָה, צְדָקָה
מִמְנִי וְאֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנְּעֵר אֵינְנוּ
אֶתִּי וְכִי אֲדוֹנִי כִּי
כְּמוֹךְ

אָנִי עִם יַעֲקֹב, וּבְחוּץ עֲגָלוֹת מְלֹאוֹת,
וּמְשִׁיחַ-בֶּן-יוֹסֵף וּמְשִׁיחַ-בֶּן-דָּוִד וְאַתָּה
בֶּן אָדָם קָרֵב אוֹתָם
וְהָיוּ לְאַחֲדִים בְּיָדְךָ

וְאָנִי אָנִי רְאוּבֵן שָׁב שׁוּב
וְשׁוּב אֶל אוֹתוֹ בּוֹר
רִיק קוֹרֵעַ שׁוּב וְשׁוּב אֶת בְּגָדֵי
וְלֹא יוֹדֵעַ אָנֹה אָנִי
בָּא

מה לידידי בביתי

אלאור ויזן

מחשבות שלי רודפות אותך כבר זמן,
למרות הגוף שלא מסכים,
ואך טבעי שהוא מצליח לגנוב מנה שנייה של קוסקוס,
בזמן שאני משוטט מהיכל-להיכל-להיכן...

למה בכלל לרדוף? רק בחוץ אתה מחכה?
אולי תסכים להיכנס רגע פנימה?
סליחה על הבלאגן, חיים פה אחרי הכל-
תה? קפה? כמה סוכר?

מתיישב בכורסא האהובה עלי-
"אנא אמלוך!"... "אנא, אמלוך"..."
אנא להוריד את הרגליים מהכורסא,
מה אתה בבית קפה שאתה יושב ככה!?

מוצא את עצמי שמח שאתה מרגיש בנח אצלי-
"אולי תישאר עוד קצת? יש עוגה מצוינת..."
מביט בי מהדלת במבט מלא רוך וממלמל-
"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"...

עתים לתורה

יעקב-נרי פריאל

"אין שום ייאוש בעולם כלל"
(ר' נחמן מברסלב)

תודה למיכאל שיינפלד על
ההשראה

לעתים

מים שקטים
לא חודרים צמק

לעתים

זה נראה כמו ים
מים שאין להם סוף
שוחה ושוחה ולא מגיע
לחוף

לעתים

מתחשק לי לכתת
את העטים
לחרבות (או לנשק)
להפסיק למצט ולהתחיל
להרבות
(בשנה, שיחה ותענוג)

לעתים

תלמוד תורה באמת נראה לי כנגד
כולי
מתקשה להאמין שאי פעם
תורת ה' תהיה
שלי

לא הצלחתי לומר

עידו וינוגרד

קודם כל רציתי
שתדע,
להגיד לך שזה לא בכונה
זה מחסר יכלת.
כי מישהו שאל אותי מה שלומי
ורציתי לענות שברוך ה'
שהשבח לאל,
שיתברך שמו לנצח,
שישתבח שמו לעד
ולא הצלחתי.
רציתי לספר לו
כמה אני אוהב אותך,
ולא אמרתי.
כי מה זה אוהב?!
זה לא מבטא עד הסוף
אולי אפילו לא מתחיל.
רציתי שתדע שרציתי
רציתי שתדע שאני מרגיש
שאני מבין,
אבל לא הצלחתי

שבת צפתית

הרב נתנאל אריה

ערב שבת צפתית. מהלכים מוקסמים ברחובותיה הציוריים של העיר העתיקה. קירות ושערים צבועים בכחול, כמצבות להוד קדומים, שעדיין משאיר רישומו על הבאים בשעריו. ראה, לפניך סמטת "המגיד" מלאכו של מרן ה"בית יוסף", ושם מוליך גרם המדרגות אל בית תפילתו. במורד הרחוב תוכל להגיע אל בית הכנסת "אבוהב", או אם רצונך שים פניך אל ר' משה הדרשן "אלשיך הקדוש". שם ביהמ"ד של חסידות "צאנז" ושם "קוסוב", ואם תרד קימעא במדרגות המעטרות את הרחוב, אף תוכל לבחור בין אחד מבתי הכנסת של האר"י הספרדי או האשכנזי, כאן הכל חיים בכפיפה אחת...

בנייני האבן, הקימורים, הסמטאות הצרות והילת הקדושה, יש בהם הרבה מסממניה של ירושלים, דומה מאוד ושונה כל כך. כאן אוויר ההרים צלול ונקי, ללא צרימות פעמון או קריאות מואזין החותכים את קדושת השבת. כאן אין התכתשות מתמדת של עולם ומלואו הלוטש את עיניו, רק שמיים גליליים שקטים ומפוייסיים, פרושים ברוגע על פני המרחב.

ירושלים לב העולם. מרכז החיים בו הכל שוקק וחי בתסיסה יתירה. התנגשויות ומריבות על הבכורה והבחירה, על קדושה ומלכות. שונה הוא השקט הגלילי. תכלת השמיים פרושה בו בנועם על הרים וגיאות, משל מכיל הוא את כולם. כדאי לנו לזכור שיש גם שמיים אחרים, בהם המחבר גדול על המפריד, הנועם והשלום גוברים על העקרונות הדווקאית, והשונות שבאחר מחברת ויוצרת תמונה שלמה ויפה יותר.

ביקשתי לספוג אל קרבי קבלת שבת באחד מבתי הכנסת, בהם התפללו חכמי צפת הספרדים קדושי עליון לפני מאות בשנים, אך רגלנו הוליכנו דווקא אל בית המדרש הגדול והמרשים של חסידות ברסלב העומד בגאון על צלע ההר. המקום היה מלא. עשרות ומאות של חליפות חומות ומפוספסות. זקנים מרטיטים, מתקדשים ומקבלים פני שבת מלכתא. עשרות ילדים שחורי מכנסיים וצחורי חולצות מכופתרות, עומדים צפופים בפאות מתבדרות למרגלות ארון הקודש הענק, מצעקים אמן יהא שמיה רבה בנעימה קולנית.

מתבונן הייתי בכל החזיון, וכמו מאליהם ריצדו לנגד עיני תמונות אחרות מצהרי יום שישי, עת ביקרנו, עמוסי כל טוב, את בנינו היקרים ב"מחנה סירים" של "בני עקיבא" בעין-זיתים. חולצות צבעוניות, שרוואלים מצוירים, קולות קלילים ומצחקים, בין לבין החבר'ה אצים רצים, להספיק לבשל ולהכין לכבוד שבת קודש.

מתמיה הייתי. בשלמא בנינו ובנותינו, להם פתוחים מרחבי היצירה והביטוי האישי, להם ניתן החופש למצוא את עצמיותם במגוון אפשרויות הביטוי ואפילו בסגנון הלבוש. זה לבושו חלק וזה אדמוני, זה מאריך וזה מגרע, זה מקפיד וזה מקרע. הצד השווה שבהם שאין באחד מה שיש בחברו, איש איש ומבחרו. אך מה נאמר על חסידים ואנשי מעשה אלו שסביבי. כולם חייט אחד חייטם. מכנסיהם שחורות, חולצותיהם לבנות, הפסים בגלימותיהם חומים הם, אף מרווחיהם שווים. משל מדים הם לבושים, להבדילם ולייחדם בייחוד שלם.

עוד אני מהרהר, והינה רעש והמולה סביבי. בפינת בית המדרש מצעק לו אברך צורב מבין זקנו האדמוני, ומן הצד בעל צורה גבה קומה מטלטל ידיו אל על, משל מקטף היה מקדושת השבת ונוטל מלוא חופניים. מאחור מהלך בן תשחורת אחוז תזזית של קדושה וממלמל, ובקידמת בית המדרש רכון ראש הישיבה על עמודו, ופניו ההדורות והחודרות מרוכזות בחללו של אולם.

רואה הייתי ומשחק. כמה משטה הוא בכ לפעמים הדמיון. לא לחינם אמרו חכמים שלא להסתכל בבגדי צבעונין. הפנימיות אינה צריכה אלא שלא נפריעה, שלא נטשטשה בזהויות הלקוחות מעולמות זרים ורחוקים. יש לנו ללמד את עצמנו לצלול אל עצמנו פנימה, ולשאוב מעצמנו את עצמנו.

בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבִים

דרור מורגנשטרן

פריחה חיפשתי לי, על כן פסעתי בינות לאילנות המוריקים והמלבלבים שעוד נותרו מפרדסי המושבה שאיננה. חסד עשו אוחזי העפרונות והסרגלים, המתכננים והמשרטטים, עם תושבי המושבה הקטנה שבגרה והייתה לעיר. אם תתאמץ קמעא, עוד תוכל לראות מטע צבעוני או ללגום מלוא ריאותיך ריחות פרדס ואדמה תחוחה. ואפשר לא עשו זאת אלא לכבודה, למען תוכל להמשיך להתרועע עם שאר המושבות והערים הוותיקות במושב זקנים, ולהוסיף להתעטר במילים עובד אדמתו ישבע לחם, אותן עונדת היא על דש שמלתה מימי נעוריה, בטרם קפצה עליה זקנה מטשטשת זו של בניינים גבוהי קומה וכבישים רחבי שוליים.

ומה נאה וחביבה היא ברכה זו של בריות טובות ואילנות טובים, שעל אף שבראם הקדוש ברוך הוא בעולמו ליהנות בהם בני אדם, אין היא מברכות הנהנין, אלא שבח היא לו שלא חיסר בעולמו כלום. וכיוון שעמדתי בפני אילנות פרי אלו, נתתי דעתי לסמיכות זו של אילן ואדם, והנה כי כן, אף בין הבריות אין מי שלבו סרק בקרבו, אלא מלבלבין ישראל ונושאי פירות הם.

והעירו רבותינו הראשונים ז"ל כי קבעו ברכה זו לפי שהוא ענין מחודש, שאדם רואה עצים יבשים שהפריח הקדוש ברוך הוא. והלא אף הבריות בכלל הברכה הן, ויש שגם בבני האדם יבשות החורף ניכרת ואף אותם הפריח הקדוש ברוך הוא, ואל לו למברך שיפרח דבר זה מדעתו.

וכיוון שיצאו ישראל מן הפרדס בשלום, שבים לבתיהם וממשמשים בכיסיהם, מבעירים האש ומתבוננים בסדקי הכתלים והלבבות, פוררים וזורים לרוח, עד שמוכנים הם להראות עצמם כאילו זה עתה יצאו לחירות שלהם ממש, וכאילו זה של ניסן מכירים בעצמם בפירות שלהם שעתידיים לעשות.

שׁוֹמְשׁוּם

חגי מיכליס

אם תשאלו את מנשה מה זה עונג שבת בשבילו הוא יגיד לכם שלקבץ את השומשום של החלות הקטנות שנפל על המפה ולאכול אותו ככה עם האצבע זה עונג שבת. ואפילו הלחמניות החדשות של החדר אוכל, אלה שהשומשום דבוק אליהן ממש חזק ולא נופל, לא עוצרות את מנשה; כי במקרים כאלה מנשה מפריד את השומשום בכוחות עצמו, ויש בזה משהו יפה, הוא אומר, של עמל וטורח בשביל להתענג בשבת.

הבעיה העיקרית מתחילה כשהוא מתארח אצל איציק האברך שמזמין אותו הרבה, שמשום מה קונה תמיד חלות בלי שומשום, ובמקרה כזה אפילו כל האוכל הטעים (ממש טעים!) של רחלי, אשתו של איציק, לא מפצה. שלא תבינו לא נכון, מנשה מאוד נהנה אצל איציק האברך, אבל אין שם שומשום, ולא עוזרות הרמיזות הדקות שהוא רומז לו (הו, איציק, הטחינה שלכם ממש טעימה, אתם יודעים ממה עשויים טחינה? משומשום! איזה טעים זה שומשום!). אז אחרי כחצי שנה ואיזה 7-8 ארוחות שבת אצל איציק האברך, ויתר מנשה על הנימוסים הביינישיים שלו ובפעם הבאה שאיציק האברך הזמין אותו, הוא הצטייד בשקית סנדוויצ'ים מלאה בשומשום ופיזר אותם על מפת השולחן. הוא לא מבין למה, אבל כבר זמן רב שהוא לא קיבל הזמנות לסעודת שבת אצל איציק האברך. אבל מה איכפת לו? אין על מצוות עונג שבת.

